

Aan de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
Mw. Mr. Drs. I.K van Engelshoven
Postbus 16375
2500 BJ Den Haag

Aan de minister van sociale zaken en werkgelegenheid
Dhr. Drs. W. Koolmees
Postbus 90108
2509LV Den Haag

Tilburg 29 oktober 2018

Laaggeletterdheid bij mensen die Nederlands als moedertaal hebben

Geachte ministers,

Graag stellen wij ons aan u voor, drie Taalambassadeurs die op latere leeftijd hebben leren lezen en schrijven en actief zijn binnen de vereniging ABC. Dit is een belangenvereniging van en voor laaggeletterden (NT1) en bestaat 23 jaar. Reeds meerder keren hebben wij in het verleden uw voorgangers en tweede kamer leden proberen duidelijk te maken dat het niet goed gaat met de bestrijding van laaggeletterdheid bij hen die Nederlands als moedertaal hebben.

Nu hebben we kort geleden twee kamerbrieven gelezen en proberen te begrijpen wat er in staat. Het gaat over uw brief over leven lang ontwikkelen (27 september 2018) en brief over de uitkomsten van de dialogdagen vervolgaanpak laaggeletterden (15 oktober 2018).

In beide brieven zegt u, zoals we begrijpen dat er nog extra inspanning ondernomen moet worden om het probleem van laaggeletterdheid goed te bestrijden. Dit onderschrijven wij ook. Wel zegt u ook dat de richting van de aanpak goed is. Deze mening is naar ons idee totaal niet juist. Misschien bedoelt u de aanpak van NT2, het geldt in ieder geval geheel niet voor NT1.

Wat wij zien in onze eigen omgeving en bij onze collega taalambassadeurs vrijwilligers in het land dat nog steeds de NT1 klassen leeg zijn en dat er mondjesmaat her en der kleine groepjes starten. We zien geen NT1 docentenopleiding meer en ook geen vraag naar NT 1 docenten. Logisch want er zijn nog maar een beperkt aantal aanbieders die NT1 docenten nodig hebben omdat ze geen cursisten hebben en geen resultaten boeken met de werving ervan.

Dit is geen feit van de afgelopen tijd, maar is al jaren zo. Alle inspanningen van Tel mee met Taal en haar voorlopers en de inspanningen van professionele instellingen hebben ondanks allerlei beloften en goede bedoelingen volstrekt niet geleid tot verbetering. Integendeel het holt al jaren achteruit. Voor meer inzicht in de geschiedenis van de bestrijding van NT laaggeletterdheid verwijzen we u naar de recente publicatie 'Het recht op leren: ook voor NT1'ers? 40 jaar bestrijding van laaggeletterdheid van Marga Tubbing en Wim Matthijsse'.

Wel zien we heel veel publiciteit van en over professionals, allerlei onderzoeken van onderzoeksbureaus, allerlei projecten, coördinatoren en projectleiders etc. Heel veel over het probleem praten, maar er weinig concreet aan doen. De dialoogtafels vinden we daar een voorbeeld van. Een paar van onze collega's hebben ze bezocht, maar troffen daar voornamelijk mensen die professioneel werkzaam zijn in de sector, belang hebben bij hoe het nu gaat. We hoorden daar ook geen goeie analyse over de oorzaken van het niet bereiken van NT1 kandidaten, ook niet van de organisatoren. Oplossingen verzinnen zonder goed inzicht in de oorzaken lijkt ons niet handig.

Er wordt veel over ons gesproken, zo lijkt het, maar niet met ons gesproken. Er wordt niet structureel, met geduld en vanuit de situatie van de laaggeletterde zelf naar hen geluisterd. Waar we overigens wel verbetering zien de afgelopen jaren is de aandacht van met name de gezondheidszorg in het begrijpelijk communiceren. Hier lijken er goede stappen te worden gemaakt

Wij vragen aan u echt meer energie te steken in de problematiek van de laaggeletterden met Nederlands als moedertaal. Ook voor hen die geen werk meer kunnen vinden vanwege specifieke situaties of pensioen. Laat niet elke gemeente het wiel uitvinden hoe ze het moeten aanpakken, stop met zaken projectmatig aan te pakken, maar regel het structureel door middel van een wettelijke regeling waarin het recht op basiseducatie permanent kan worden gerealiseerd. Zorg ervoor dat iedere gemeente of regio een 'school voor volwassenen' heeft die haar tentakels in de buurten en wijken heeft. Zorg er ook voor dat kwaliteit geleverd wordt, zoals u dat ook doet in het reguliere onderwijs.

Het is de moeite waard om dit goed te doen, niet alleen voor de geldelijke besparingen zoals allerlei onderzoeken aantonen, maar vooral ook voor het welzijn van grote groepen Nederlanders. Wij wensen u veel wijsheid toe en zijn uiteraard graag bereid ons schrijven mondeling toe te lichten.

Met hartelijke groet,

Ria van Ras,
Taalambassadeur, voorzitter van de ABC afdeling Brabant en lid landelijk bestuur ABC

Jos Niels
Taalambassadeur, voorzitter van de ABC afdeling Gelderland en lid landelijk bestuur ABC

Ab Reijgersberg,
Taalambassadeur en oud lid afdelingsbestuur ABC Gelderland.

cc. de voorzitter van de tweede kamer